

Programa general

Resum executiu

PRECAT120

DE PREVENCIÓ
I GESTIÓ

DE RESIDUS I
RECURSOS de Catalunya

CA

ES

EN

DE

FR

IT

Resum executiu

Programa general de prevenció i gestió de residus i recursos de Catalunya PRECAT20

El Programa general de prevenció i gestió de residus i recursos de Catalunya 2020 (PRECAT20) és l'instrument del qual es dota la Generalitat de Catalunya per fer front als reptes estratègics i objectius en matèria de prevenció i gestió de residus durant els propers anys. El nou PRECAT20 integra els anteriors programes de gestió de residus de Catalunya formulats sobre la base de l'origen de generació (municipals, industrials i de la construcció), en un nou programa de caràcter general basat en els fluxos materials de residus. Aquesta orientació enforteix la condició del residu com a recurs, així com les sinergies existents en la gestió dels diferents fluxos materials, independentment del seu origen, i permet la superació dels límits de les estratègies clàssiques de gestió.

El context de la gestió de residus ha patit, els darrers anys, canvis significatius que requereixen una revisió profunda de la planificació. L'entrada en vigor de la Directiva 2008/98/CE i de la Llei 22/2011 ha suposat l'establiment de nous objectius i criteris de gestió que els programes sectorials han de consolidar i reforçar. Així mateix,

l'aposta per l'ús eficient dels recursos i la gestió dels residus és un dels pilars de la societat del reciclatge que proposen les estratègies europees.

Els recursos són un element bàsic per satisfer les necessitats de les societats humanes i garantir el seu desenvolupament. Els recursos naturals, a més, tenen la limitació de la seva escassetat, i en determinades situacions l'extracció i el processament poden causar importants desequilibris en els sistemes naturals i en les estructures socioeconòmiques. L'extracció de recursos a Catalunya va ser, l'any 2011, de 46,8 milions de tones, de les quals un 19% corresponien a

recursos renovables i un 81%, a recursos no renovables (vegeu l'annex 8). Així mateix, s'ha de destacar que Catalunya és deficitària en molts dels recursos que consumeix, motiu pel qual es veu obligada a importar-los d'altres zones del món. Per tant, és bàsic que els recursos (propis o importats) existents al territori català es mantinguin en circulació i se n'eviti el malbaratament.

Resulta evident que la prevenció i la gestió dels residus pot contribuir de manera significativa a l'ús eficient dels recursos. En l'àmbit domèstic, s'estima que el consum d'algunes de les principals indústries de l'economia catalana va ser,

l'any 2011, d'uns 38,8 milions de tones de recursos, una part dels quals correspon a materials procedents de la recuperació de residus. Tanmateix, encara existeix un marge important de millora en la reintroducció de materials secundaris als processos productius i en l'enfortiment del caràcter circular de l'economia. El PRECAT20 té la voluntat de contribuir de manera efectiva a aquesta

estratègia a llarg termini, de manera que els objectius, instruments i actuacions previstos fins al 2020 conflueixen cap a un horitzó que busca haver assolit, l'any 2050, avenços importants en matèria de gestió de residus i d'ús eficient dels recursos.

Conceptualment, els principis i les bases del PRECAT20 parteixen de les estratègies,

planificacions i normatives que des de diferents àmbits territorials són d'aplicació a Catalunya. Aquests àmbits es poden agrupar en quatre grans blocs. D'aquests principis, s'assenyalen aquells que incideixen en aspectes ambientals i que, per tant, es corresponen amb les polítiques bàsiques del PRECAT20:

Principis generals

- **Principi de protecció de la salut humana i del medi ambient.**
- **Principi de sostenibilitat en el cicle de vida.**
- **Principi de contribució a la lluita contra el canvi climàtic.**
- **Principi de contribució a l'estalvi i l'eficiència energètics.**

Principis de base jeràrquica

- **Principi de jerarquia de gestió.**
- Principi de protecció i regeneració del sòl.
- Principi de proximitat.
- Principi de suficiència.
- Principi de simplicitat tecnològica.

Principis de base econòmica

- **Principi de contribució a l'economia circular.**
- Principi "qui contamina, paga".
- **Principi de responsabilitat ampliada del productor.**
- Principi de proporcionalitat del cost de la gestió.
- Principi de suficiència econòmica.

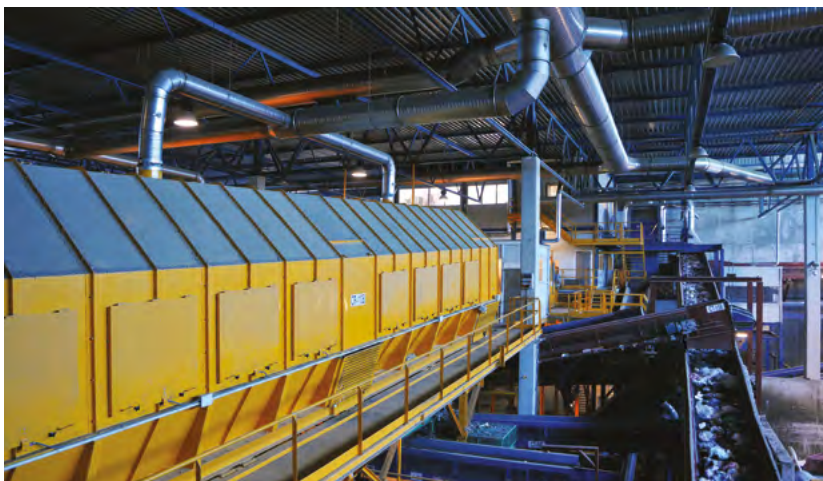
Principis de base jurídica i administrativa

- Principi de precaució.
- Principi de seguretat.
- Principi de responsabilitat compartida.
- Principi de subsidiarietat.
- Principi de transparència i accés a la informació.
- Principi de simplificació administrativa.

Una de les premisses bàsiques del PRECAT20 consisteix a superar un esquema de planificació basat en l'origen dels residus per orientar-se cap a una visió basada en fluxos materials de residus. En aquest

sentit, es defineixen setze fluxos de residus de caràcter primari que, en la majoria dels casos, es corresponen amb substàncies materials que esdevenen recursos dels processos productius, bé com

a recursos primaris, bé com a productes manufacturats. Addicionalment a aquests fluxos, el PRECAT20 també preveu objectius i actuacions per a sis fluxos de caràcter secundari que, de forma transversal als anteriors, inclouen materials que es troben afectats per normatives específiques o tenen una entitat particular. Altres premisses bàsiques del PRECAT20 són la reintroducció dels recursos procedents dels residus en l'economia productiva, l'adopció de polítiques ambicioses adaptades a un context

econòmic advers i la integració en el contingut del programa d'altres polítiques transversals.

Finalment, cal dir que el PRECAT20 incorpora les línies mestres de les iniciatives de la Unió Europea en relació

amb l'economia circular¹ i promourà la materialització de les mesures que es vagin definint, especialment en l'àmbit legislatiu.

Fluxos de residus previstos al PRECAT20

Fluxos primaris		Fluxos secundaris	Envasos	Piles, acumuladors i residus amb mercuri	RAEE i productes derivats	Residus sanitaris	Vehicles fora d'ús	Llots i absorbents	Residus mesclats
Residus de paper i cartró									
Residus de vidre									
Residus de plàstic									
Residus metàl·lics									
Residus orgànics biodegradables	FORM, restes vegetals, llots EDAR								
	Residus i llots de la indústria								
	Dejeccions ramaderes								
Residus químics diversos i residus de reacció									
Residus de fusta									
Olis minerals i sintètics									
Hidrocarburs i residus carbonosos									
Pneumàtics									
Residus minerals i escòries									
Residus tèxtils									
Dissolvents usats									
Residus àcids, alcalins i salins									
Cendres i residus de rentat de gasos									
Residus de pintures, tintes, tòners i adhesius									
Amiant									

Tenint en compte els principis, les premisses i les bases de què parteix el PRECAT20, el model de gestió de residus de Catalunya es configura conceptualment en el marc de l'economia circular: partint de la prevenció de residus com a principi prevalent, es busca maximitzar la valorització material dels

residus per convertir-los en recursos assimilables per les estructures productives. La valorització energètica només

es contempla en aquells casos en què el reciclatge material no és viable des d'un punt de vista tècnic o d'eficiència

1. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Closing the loop - an EU action plan for the circular economy [COM (2015) 614 final].

econòmica, però es considera prevalent davant la destinació a dipòsit controlat o incineració. Aquest esquema general pretén reduir les necessitats de tractament finalista, enteses com a destinació dels fluxos residuals del mateix model de gestió i minimitzar l'impacte de les operacions d'eliminació mitjançant requeriments de tractament previ.

El PRECAT20 considera els balanços dels anteriors programes de gestió de residus i de la diagnosi de la situació actual per establir nous objectius i actuacions fins al 2020.

Aquests balanços revelen que l'any 2012 es van generar a Catalunya 10,4 milions de tones de residus, un 53,9% de les quals es va valoritzar. Pel que fa a les tipologies de residus generades en majors quantitats, un 34,4% correspon a residus minerals i escòries, un 24,0% a residus orgànics biodegradables, un 8,5% a residus de paper i cartró, un 5,8% a residus metàl·lics i un 2,9% a residus de plàstic. Pel que fa a l'origen de la seva generació, un 35,8% van provenir de l'àmbit municipal, un 39,8% de l'àmbit industrial i un 24,4% de les activitats del sector de la construcció.

Es pot concloure, de manera general, que en el període 2007-2012 s'ha produït una caiguda significativa, del 50%, en la generació de residus, des d'un 76% en el cas dels residus de la construcció fins a un 33% per als industrials i d'un 13% per als municipals. Aquestes reduccions constaten l'assoliment dels objectius de prevenció establerts en els respectius programes de gestió, tot i que aquest assoliment ha estat conseqüència, principalment, del context de crisi econòmica. En aquest sentit, el PRECAT20 prioritza la prevenció com a base de la gestió de residus amb l'objectiu de desvincular la seva generació de l'evolució de l'economia.

Pel que fa a l'assoliment dels objectius de separació en origen i valorització plantejats en els anteriors programes de gestió, es constata certa disparitat en el grau de consecució, tot i que, en general, la tendència ha estat positiva. No obstant això, han aflorat deficiències quant a recollida de la informació que dificulten el càlcul dels indicadors per a alguns tipus de residus. En aquest sentit, el PRECAT20 contempla actuacions orientades a millorar la fiabilitat estadística i la traçabilitat de les dades de generació i gestió de residus.

El PRECAT20 defineix quatre escenaris de prognosi: el primer, considerat de mínims, implica una projecció de les tendències actuals, mentre que els altres tres impliquen diversos graus de millora en l'economia, de recuperació del mercat laboral, d'evolució demogràfica i de recuperació dels sectors industrial i de la construcció.

Partint dels balanços dels programes anteriors, de la diagnosi de la generació i gestió de residus a Catalunya i dels diferents escenaris de prognosi fins al 2020, el nou PRECAT20 té com a objectiu general **determinar l'estratègia d'actuació de la Generalitat de Catalunya en matèria de prevenció i gestió de residus, sota la perspectiva de contribuir a l'obtenció i a l'ús eficient dels recursos i afavorint el desenvolupament d'una economia circular i baixa en carboni, que alhora sigui competitiva i generadora de noves activitats**. Aquest objectiu general s'articula a través de 10 objectius estratègics, que, alhora, es despleguen en 113 objectius específics de caràcter quantitatiu i qualitatiu.

Objectius estratègics del PRECAT20

Objectius estratègics		Nombre d'objectius operatius inclosos
Troncals	Potenciar la visió dels residus com a recursos	7
	Contribuir, des d'una perspectiva de cicle de vida, i en el marc de la política energètica, a la lluita contra el canvi climàtic i altres impactes associats a la gestió de residus i a l'ús de recursos.	7
	Protegir el sòl com a medi bàsic i recurs de caràcter no renovable.	5
Jerarquia de gestió	Reduir la generació de residus impulsant la prevenció i, particularment, la reutilització.	15
	Fomentar la preparació per a la reutilització de residus.	4
	Incrementar la valorització del conjunt de residus, particularment la valorització material, des d'una òptica de l'economia circular i baixa en carboni.	42
Complementaris	Suprimir progressivament la disposició de residus valoritzables.	7
	Impulsar el sector català dels residus com un referent tècnic, econòmic i legal.	11
	Disposar d'una xarxa d'infraestructures de gestió de residus adaptada a les necessitats territorials, econòmiques i tècniques de Catalunya.	8
	Fer transparent i sostenible econòmicament la gestió de residus.	7

Aquests 113 objectius operatius s'han formulat, sempre que ha estat possible, amb fites de caràcter quantitatiu. Entre aquests, destaquen la reducció, l'any 2020, d'un 15% de la generació de residus respecte a l'existent l'any 2010; l'assoliment d'uns nivells mínims de valorització global (material i energètica) l'any 2020 d'un

65% dels residus generats a Catalunya (un 70% en el cas dels d'origen municipal, un 70% en els d'origen industrial i un 75% en els d'origen en la construcció); reduir l'impacte de la petjada de carboni associada a la gestió de residus i a l'ús dels recursos a Catalunya en un 30% respecte a l'existent l'any 2012, etc.

Per a l'assoliment dels objectius, s'han definit un total de 149 actuacions que es preveu desenvolupar durant el període de vigència del PRECAT20. Entre les mesures previstes hi ha instruments normatius, econòmics, accions de comunicació i sensibilització, inversions en infraestructures, etc.

Principals objectius quantitatius del PRECAT20 en relació amb els establerts en l'anterior període de programació i a la situació existent l'any 2012

Descripció dels objectius	Objectiu 2012	Valor 2012	Objectiu 2020
Prevenició			
Reducció de la generació de residus	-10% ¹	-17,9% ¹	-15% ²
Gestió general			
Recollida selectiva bruta de residus municipals		39%	60%
Valorització material total dels residus municipals	48%	32,2%	55%
Valorització dels residus industrials	82% (destinació a valorització)	78% (destinació a valorització)	70 % (valorització efectiva)
Valorització dels residus de la construcció	50%	43%	75%
Residus sense tractar destinats a incineració o dipòsit controlat	0%	49,70%	0% (2018)
Gestió per fluxos			
Reducció de les bosses de plàstic d'un sol ús	-50%	-52,40%	-90%
Matèria orgànica: valorització total	55%	22,2%	60%
Matèria orgànica: contingut d'impropis en la recollida selectiva	<15%	14,8%	<10%
Envasos ³ : valorització total	60%	40,4%	75%
Piles: recollida selectiva	25%	32,4%	55%
RAEE: recollida selectiva	4 kg/hab./any	2,5 kg/hab./any	65%
RAEE: preparació per a la reutilització		Inapreciable	5%
Pneumàtics fora d'ús: valorització material			100%
Altres			
Reducció de la petjada de carboni associada a la generació i gestió de residus		1,5 Mt CO ₂ eq/any	-30% respecte al 2012
Eficiència en la captació de biogàs en dipòsits controlats		30%	60%

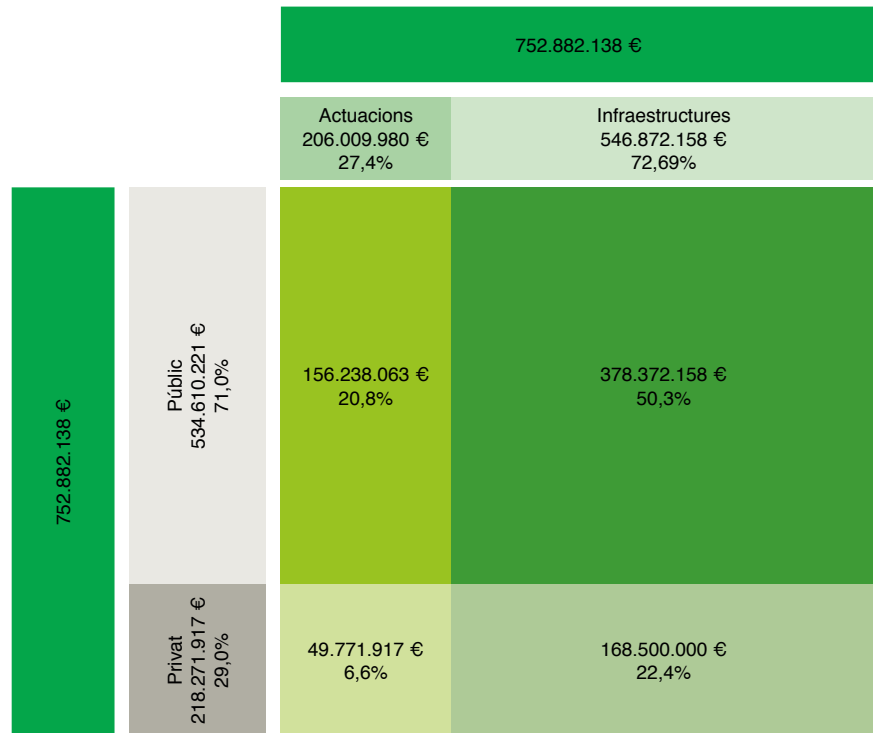
1. Reducció prevista respecte a l'existent l'any 2007.
2. Objectiu de reducció de la generació respecte a l'existent l'any 2010.
3. Inclou, d'acord amb l'objectiu del PROGEMIC, els envasos lleugers, de paper i cartró (40% del total) i de vidre.

El pressupost total del PRECAT20 és de 752.882.138 euros, dels quals el 27,4%, 206.009.980 euros, corresponen a despeses corrents i el 72,6% restant, 546.872.158

euros, a despeses de capital. El finançament del conjunt d'actuacions previstes al PRECAT20 està repartit entre el sector privat en un 29,0% (218.271.917 €), l'Agència de

Residus de Catalunya en un 68,9% (518.471.150 €) i altres aportacions d'ens públics en un 2,1% (16.139.071 €).

Desglossament pressupostari PRECAT20

D'altra banda, s'estima que la realització del conjunt d'actuacions que preveu el PRECAT20 i l'assoliment dels objectius que es plantegen poden contribuir a la creació d'entre 4.000 i 7.000 nous llocs de treball directes i indirectes. Addicionalment, d'acord amb estudis recents publicats per la Unió Europea, la millora en la gestió dels residus i l'ús eficient dels recursos, en cas que s'assolissin els objectius plantejats, podria incrementar l'economia induïda en, com a mínim, uns 385 milions d'euros anuals.

2020
residus
recursos

Programa general de prevenció i gestió de residus i recursos de Catalunya PRECAT20

Generalitat de Catalunya
**Departament de Territori
i Sostenibilitat**

**Agència de
Residus de
Catalunya**